

Boekenwurm
#radicalisme #extremisme #terrorisme
Martin Harlaar

Bilal Benyaich schreef een essay over Syriëstrijders met als titel *#radicalisme #extremisme #terrorisme*. Hij probeert met dit essay een einde te maken aan “de Babylonische spraakverwarring en simplistische verklaringen over radicalisme en extremisme” en de contouren te schetsen “van een goed beleid tegen radicalisme en gewelddadig extremisme.” Het heeft volgens Benyaich te lang geduurd voordat het gewelddadige extremisme, het jihadisme hoog op de beleidsagenda kwam te staan. Maar nu het daar eindelijk staat, dreigt er bewustzijnsvernauwing bij de burgers. Hij benadrukt dat niet iedere radicaal een extremist is en niet iedere extremist een terrorist. Radicalisme is niet in strijd met de democratie, extremisme en terrorisme zijn dat wel.

Met de komst van Sharia4Belgium in 2010 spraken in België geboren jongeren zich voor het eerst publiekelijk uit voor geweld als middel om de democratie te vernietigen en het Westen te islamiseren. Nadat de volksopstand in Syrië uitliep op een burgeroorlog en regionale en internationale machten een rol in het conflict gingen spelen, werd het fenomeen Syriëstrijder geboren. Het uitroepen van de Islamitische Staat in delen van Syrië en Irak oefende extra aantrekkingskracht uit op islamitische jongeren.

De radicalisering van jongeren is een proces waarbij verschillende zaken op elkaar inwerken: religieuze, politieke, sociaaleconomische en psychosociale. Wat alle islamitische radicalen en extremisten gemeen hebben is wat Benyaich een “salafistisch referentie- en denkkader” noemt. Het salafisme streeft naar dominantie van de islam in het private en publieke leven en vormt de ideologische voedingsbodem voor jihadisten.

De Syriëstrijders vormen een heterogeen gezelschap. Benyaich onderscheidt zes types: de loser, de hardcore-jihadi, de romanticus, de rebel, het kuddedier, de opportunist en de nationalistische strijder. Deze verscheidenheid brengt met zich mee dat er geen simpele oplossing bestaat om de problemen te bestrijden. Volgens Benyaich moeten beleidsmakers “doortastende preventieve maatregelen (nemen) die afgestemd zijn tussen verschillende beleidsniveaus en beleidsdomeinen.”

De federale regering heeft versneld ‘12 maatregelen tegen radicalisme en terrorisme’ goedgekeurd. Deze maatregelen zijn voornamelijk repressief van aard. Benyaich benadrukt dat deze maatregelen wel redelijk en proportioneel moeten worden toegepast teneinde een maximaal effect te bewerkstelligen en de basisbeginselen van de rechtsstaat en de democratie niet te ondermijnen. Hij mist een preventief maatregelenpakket en stelt voor om drie maatregelen aan de twaalf toe te voegen. 1 - Het in kaart brengen en droogleggen van de financiering van Belgische (Europese) jihadisten. 2 - De ondersteuning van mainstream islamitische instanties die een tegenverhaal bieden. 3 - Een duidelijk standpunt over hoe ons buitenlands- en defensiebeleid een rol kan spelen in het maximaliseren van onze nationale veiligheid en het minimaliseren van de spanningen met de moslimwereld.

In het essay herhaalt Benyaich een aantal aanbevelingen die hij op 9 februari 2015 in het Vlaams Parlement deed. Het betreft de terreinen welzijn, onderwijs, werk en islambeleid. Welzijnszorg kan een belangrijke rol spelen in de voorkoming van vervreemding, marginalisering en radicalisering. Er is volgens Benyaich op korte termijn vooral nood aan deradicaliseringsprogramma’s voor minderjarige potentiële of ex-Syriëstrijders in de gemeenschapsinstellingen.

De centra voor leerlingenbegeleiding moeten beter in staat worden gesteld radicale en extreme jongeren, en de gezinnen waar zij uit komen, te ontdekken om hen en de scholen te begeleiden. Verder zou er iets moeten worden gedaan aan de ondervertegenwoordiging van leerkrachten van vreemde herkomst en aan de huidige sociale en etnische segregatie in het

onderwijs. Tenslotte zou er in het onderwijs meer aandacht moeten komen voor burgerschap. Voor onze samenleving essentiële zaken als non-discriminatie, de rechtsstaat als scheidsrechter, pluralisme en democratie moeten in alle relevante vakken aan bod komen. Werk is een emanciperende hefboom die verveling en uitsluiting tegengaat. De overheid moet daarom sterker inzetten op activeringstrajecten voor kwetsbare jongeren. Ook moet kordater worden opgetreden tegen discriminatie op de arbeidsmarkt. Benyaich: “Omdat discriminatie ethisch verwerpelijk, juridisch strafbaar, economisch dom en maatschappelijk polariserend is, verdient het een meer proactieve opsporing en bestraffing.”

Er bestaan veel niet-erkende moskeetjes waar radicale buitenlandse imams en predikers actief zijn. Er zouden in Vlaanderen Nederlandstalige imams moeten worden opgeleid die voeling hebben met de Vlaamse samenleving. Benyaich pleit voor publieke ondersteuning van de moskeeën om ze “uit de klauwen van Golfstaten als Saoedie-Arabië, Qatar of Iran, of uit die van de herkomstlanden” te houden.

In zijn nawoord schrijft Benyaich: “Een polarisatie van onze samenleving: dat is wat radicalen en (gewelddadige) extremisten van allerlei ideologische slag beogen. Het zijn handelaars in angst en uitvergroete vijandbeelden. Als we ons daardoor laten gijzelen, dan hebben ze al bij voorbaat gewonnen. Maar ook als we de vele vormen van radicalisering en extremisme niet met gelijke wapens – met dezelfde vastberadenheid en hetzelfde bestuurlijke en juridische arsenaal – bestrijden, dan hebben de extremisten al bij voorbaat gewonnen. Meer nog, dan voeden de gevestigde machten zelf de polarisering. (...) Wat uw achtergrond ook moge zijn, deze bijdrage is voor u, de burger, geschreven. De toekomst van onze samenleving ligt in uw handen. We moeten de boel bijeenhouden. Er is geen alternatief. Of anders gesteld: het alternatief, dat wens je geen samenleving toe.”

Bilal Benyaich, *#radicalisme #extremisme #terrorisme*, (Van Halewyck, 2015)

Bilal Benyaich stelt op zaterdag 14 april in Brussel, op vrijdag 24 april in Mechelen, op zaterdag 9 mei in Sint-Agatha-Berchem, op zaterdag 9 mei in Gent, op zaterdag 23 mei in Sint-Niklaas, op vrijdag 29 mei in Vilvoorde en op woensdag 3 juni in Oostende zijn essay voor. Een tournee georganiseerd door het Masereelfonds i.s.m. Uitgeverij Van Halewyck. Meer info in Agenda of via www.masereelfonds.be